

2 TIMOTEO

Paulom dis tçgāyas cām di sa

Timoteom koe

Téé-cookg'ai sa

Paulom dis tçgāyas cām di sa kò Timoteom ka q'āa-q'aa, cg'árém tcàrà̀m gam dim iise. Paulo ba kò ncēes tçgāyas koe kaisase qád tcáóan ka kg'ui. Timoteo ba kò biríèa hāa, a ba a ntcàmmèa hāa:

- tseegusem gha Jeso Krestem ka nxàea tseegukagu sa,
- a gataga tseeguan qāè tchōà di xgaa-xgaan hēé naka Nciís Qáé-xg'aes dian hēéthēém gha qarika qgóó ka,
- naka ba gam di tsééan kúrú xgaa-xgaan di i naka Nqarim di kg'uiian khòè ne máà di hēéthēé e,
- xgàrasean hēé naka ntcoekuan hēéthēé koem kò hàna igaba.

Paulo ba kò Timoteo ba q'āa-q'āa, táá méém tchōà úú cgoa guu káà tc'ēe a kg'amka zi ntcoeku zi (2:23), ncēe qāèan cúí ga kúrú tama zi, igaba ko kg'ama khòèan ēe ko komsana a ko cg'uri-cg'uri zi.

Gatagam kò q'āa-q'āa me, ncēe zi gúù zi wèé zi koe méém Timoteo ba Paulom dis kg'òès ka hēé, naka gam di dtcòmān di tsééan ka hēé, naka qád tcáóan ka hēé, naka ncàm̀kuan ka hēé, naka xgàrasean ka hēéthēé x'áís iise tc'ēe-tc'ēese sa.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- dtcòm sa
- tseegua ne
- xgàrase sa

Tçgāyas q'oo koe hàna zi:

- Xgàrakuan koe méé tsi còoka qōò (1:1–2:13)
- Tshúù-ntcōa di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu (2:14–4:5)
- Paulom dis téé-q'oo sa (4:6–22)

Xgàrakuan koe méé tsi còoka qòò (1:1–2:13)

1 ¹Paulo ra a, Jeso Krestem dir x'áè úú-kg'ao^a ra, Nqarim ma tc'ëea khama. Tsééar óáèa, hààr gha Nqarim nqòòkagua hãas kg'lòè sa nxàè ka, kg'lòès ncëe Jeso Krestem koe hàna sa.

²Timoteo tsi tiri tsi cóá tsi ncàm-ncamsa tsir ko *ncëes tcgãya sa* góá máá a ko máá:

Nqarim Abo ba hëé naka Jeso Krestem gatá dim X'aiga ba hëéthëé tsara di cgómkuan hëé, thòd-xama-máákuan hëé naka tòókuan hëéthëé méé i tsáá cgoa hãa, témé.

Tcom-tcomsa tsi gha ii dis ghùì-ghui-tcáoúku sa

³Nqari bar ko qãè-tcaoa máá, ncëer ko q'anos tcáoos cgoa tsééa máá ba, tiri ne tsgòo ne hëéa khama, èer kò ntcúú ba hëé naka koaba ba hëéthëé tiri còrèan koe káise tc'ëe-tc'ëese tsi ka. ⁴Eër ko tcgáí-tshàraa tsi tc'ëe-tc'ëese ner ko bóòà tsi xgónè, nxãasegar gha qãè-tcaoan ka cg'oè cgaeè ka. ⁵Tsaris dtcòmòs kàa di tama sar ko tc'ëe-tc'ëese, ncëe xg'ao kg'aia tsáá tsgòos Loises koe hàna sa naka saòs Enikes koe hëéthëé e, ra ncëeska tcoma hãa tsáá koes gataga thëé hàna sa. ⁶Gaa domkar ko tc'ëe-tc'ëe tsi, Nqarim di aban tsi gha c'ees khama ma ntcàm sa. Tiri tshàua ner còrèan cgoa tòó cgae tsia hãa, kg'aiga i gaa aban tsáá koe hàna khama. ⁷Nqari ba q'ád-q'ádsean dim tc'ëe ba máà ta a tama khama, igabam qarian hëé, ncàmkuan hëé naka qgóósean hëéthëé dim tc'ëe ba máà taa hãa.

⁸Ke méé tsi gatá dim X'aigam ka nxàea tseegukaguan ka sau-cgaekaguè guu, kana tíí ka hëéthëé e, ncëe Gam domka qáé-nquus koe hàna ra, igabaga méé tsi Nqarim di qarian koe qãè tchòàn domka tíí cgoa xgàrasean koe hãa, ⁹Gaam èe kgoara taà ba, a kò tcom-tcomsas tciikus cgoa tcii ta a ba, gatá di tsééan domka tamase, igaba Gam di tc'ëean hëé naka Gam di cgómkuan hëéthëé domka, ncëem kò nqòóm tshoa-tshoase tama cookg'ai koe Jeso Krestem koe máà taa hãa a, ¹⁰i gaa cgómkuan ncëeska gatá koe x'áíèa hãa gatá dim Kgoara-kg'aom Jeso Krestem di x'áísean koe, ncëe kò x'oo sa kaàkagu ba, a ba a káà tites kg'lòè sa óága, ncëe kò hàà qãè tchòàn koe guu a q'uu-q'uuase x'áà sa. ¹¹Ncëe qãè tchòàn dir kg'ui-kg'aor gha ii, a x'áè úú-kg'ao ra ii, a xgaa-xgaa-kg'ao ii kar nxárá tcg'lòòèa. ¹²Gaa domkagar ko ncëe zi gúú zi koe xgàrase. Igabar saucgae tama, q'ana ra hãa Dím koer ko dtcòm sa khama, a tcoman úúa hãa èer máàèa hãa sam gha kòre di qari nem úúa sa, me gha nxãakg'aiga síí èem cáím *Jesom ko hàà* ba tcàa.

¹³Qgóóa qari kg'lòèkaguko kg'uiian èe tsi tíí koe kóma hãa a, naka x'áís iise sèé e, naka xùri dtcòmàn hëé naka ncàmkuan hëéthëé e, ncëe Jeso

---

a 1:1 x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

Krestem koe hãa a. ¹⁴Gatá koe x'ãèa hãam Tcom-tcomsam Tc'ëem di hùian ka méé tsi qãè gúùan ãe tsi máàèa hãa kòre.

¹⁵Q'ana tsia, wèè ne ncëe Asia dim nqõóm koe hãa ne q'aumana tea hãa sa, gane koe tsara Fugelo tsara Heremogene tsara hàna.

¹⁶X'aigam **Nqari** ba méém Onesiforom dim x'áé ba thòd-xama máá, wèè x'aè kam kòo ghùì-ghui tcáó te khama. A kò gataga qáékuan di táùan tiri ka sau-cgaekaguè tama, ¹⁷igaba ãem ko Roma koe hàà kam kò kgoara tcáó a qaa te, a síí hòò te. ¹⁸X'aiga ba méém kgoara máá me nakam **X'aigam Jesom ko hààm** cáám ka, Gam koe thòd-xama-máákuan hòò - qãèse tsi q'ana hãa, wèè tsééan ãem Efeso koe kúrúia hãa a.

Qãèm ncõo-kg'aom Jeso Krestem di ba

2 ¹Timoteo, tiri cóàè, Jeso Krestem di cgómkuan koe méé tsi qari ii. ²Káí zi gúú zi tsi kò kóm ra kò xгаа-xгаа, ncëe kò kái ne khòè ne ka nxàea tseegukaguè zi. Ncëe zi gúú zi tcom-tcomsa ne khòè ne xгаа-xгаа, ncëe gha gataga kgoana a c'ëe ne xгаа-xгаа zi ne.

³Xgàrasean koe **sita** cgoa hãa, qãèm ncõo-kg'aom Jeso Krestem dim khama ma. ⁴Wèém ncõo-kg'aom ãe tsééan koe hãa ba, ãe ncõo-kg'ao tama ne khòè ne di tsééan koe tcàà tama - gam ìm tc'ãà-cookg'aím cúí bam qãè-tcaokagu kg'oana hãa khama. ⁵Ncèè khòèm kò ko qàròs koe qàrò nem tàà-kg'ao ba kúrúè tama khamaga ma, igaba qàròs di zi x'áè-kg'ám zim kò xùria hãa ne cúíga a. ⁶Eè ko xhàrà m koe qarika tséém xhàrà-kg'ao ba méém gam tc'ãà a ko xhàrà m di tc'òoan tc'òó ba ii. ⁷Tc'ëe-tc'ëese kg'uir ko zi gúú zi, X'aigam **Nqari** ba gha wèè zi ncëe zi koe kómá q'ãan máà tsi ke.

⁸Jeso Kreste ba tc'ëe-tc'ëese, x'ooan koe ghùìèa hãa ba, Dafitem dis qhàòs koe guua hãa ba. Ncëe sar ko qãè tchòàn koe xгаа-xгаа, ⁹ncëer ko gaan domka xgàrase e, a gaan domka táùan cgoa qáé a síí qáé-nquuan koe tcààèa, chìbi-kg'aom khama ma. Igabam Nqarim ìm kg'ui ba qáéèa hãa tite. ¹⁰Gaa domkar ãe nxàrá tcg'òòèa ne khòè ne domka wèè qómán xg'aeku koe qarika tée, nxàasega ne gha gane igaba Jeso Krestem koe hànas kgoaraku sa hëé, naka chòò tama x'áàn hëéthéé hòò ka.

¹¹Ncëea tcom-tcomsam kg'uim ga me e ncëe ko máá:

“Ncèè Gam cgoa ta kòo x'óóa hãa ne
ta gha gataga thëé Gam cgoa kg'òè.

¹²A ncèè qómán xg'aeku koe
ta ko qarika téèa hãa ne
ta gha gataga Gam cgoa tc'ãà-cookg'aia hãa.
Ncèè c'úù me ta kòo

nem gha Gam igaba c'úù ta a.

¹³A ncèè tcom-tcomsa tama ta kò hãa
nem gha Gabá tcom-tcomsa ii,

cuisikagam c'ùusea hãa tite khama,”
ta ko méé ba.

Tshùù-ntcõa di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu (2:14–4:5)

Tcom-tcomsam tséé-kg'ao ba

¹⁴Khòè ne méé tsi ncèe zi gúù zi tc'èe-tc'èesekagu. Nqarim cookg'ai koe méé tsi mēékuan di kg'uian koe dqàè ne, ncèe káà hùì i, a ko èe ko kóm m ne koe cg'àè tc'èean cúí ga tcàà a. ¹⁵Wèè tcáóa tsi cgoa kúrú naka Nqarim koe x'áise, kúrúa bòòku sa tsi tààa hãa a tchàno ii sa. Saucgae ga úú tama tsi tséé-kg'ao tsi méé tsi ii, ncèe ko tseeguan dim kg'ui ba tchànose xгаа-xгаа tsi. ¹⁶Káà hùì kg'uian dxāwam di koe tcg'oa, èe ko gatà ma kg'ui ne gha cg'àè tcáóan ka kaisase cg'oè cgaeè ke. ¹⁷Gane di xгаа-xгаа ne gha q'ombe dis tcìis khama ma tsai-tsaise. Gane xg'aeku koe tsara Humenaio ba hēé naka Fileto ba hēéthēé tsara hàna, ¹⁸ncèe tseeguan koe hòàra hãa tsara, a ko máá, x'ooan koe tēe sa nxāakamaga kúrúsea hãa, témé, a tsara a ko c'èe ne di dtcòmān cg'òo. ¹⁹Gatà i ii igabas kò Nqarim dis tshoa-tshoase-q'oo sa qarika téé, gas di kg'uian tc'amà tòò cgaeèase, ncèe kòò máá: “X'aigam **Nqari** ba èe Gam di ii ne q'ana” témé e, naka “Wèém khòèm èe ko X'aigam **Nqarim** cg'òè tcii ba méém cg'àean cgoa q'aa,” ta ko méé e.

²⁰Kaiam nquum koe i gautan hēé naka seleferan hēéthēé di gāban cúí hãa tama, igaba i hìian hēé naka gómān hēéthēé cgoa kúrúean ga thēé hãa. C'èea ne cgáé zi tséé zi di i, i c'èean kg'amka zi tséé zi di i. ²¹A ncèè khòèm kò ko cg'àè zi gúù zi kúrúan koe tcg'òòse a ko q'ano-q'anose nem gha cgáé tsééan dim gāba ba ii, ts'ee-ts'eekg'aièa ba, a ba a q'òòsem koe tsééan úúa, a kg'òndōsea máána hãa wèè tsééan qāem gha kúrú sa.

²²Tcg'oaragu cg'àè zi qgóose-kg'ám zi qári-kg'ao-coan di zi, naka tsia tchànoan hēé, dtcòmān hēé, ncām̄kuan hēé naka tòókuan hēéthēé x'áà máá, gane èe ko Nqari ba q'anos tcáós cgoa tcii ne cgoa hãase. ²³Táá tchòà úú cgoa guu káà tc'èe a kg'amka zi ntcoeku zi, q'ana tsi hãa zi ko mēékuan óága ke.

²⁴Nqarim dim qāa ba méém táá mēéku di ii guu, igaba méém wèè khòèan koe qāè ii. Gataga méém kgoana naka ko xгаа-xгаа, naka baa tc'aua hãa.

²⁵Gane èe ko ntcoe me ne méém kgāesase x'áè-kg'ámān máà. C'èedaokam gha Nqari ba gane di chibian koe tcóósekagu ne, ne gha tseeguan q'āa, ²⁶a ne a gha qāese tc'èea kabì, a dxāwam dis ntcóm sa nxāa. Ntcóm̄s ncèe dxāwam ka ne kò qgóòea hãa sa, wèés gúùs gam ko tc'èe sa ne gha kúrú ka.

Còo di xu cáám xu

3 ¹Ncèes gúù sa méé tsi q'ana hãa: Còo di xu cáám xu ka i gha cg'àè x'aèan hãa sa. ²Khòè ne gha gane ka ncām̄se, a marian ncām̄, a koase, a bòòse, a cgúíku di, a gane di xòðan táá komsana, a táá qāè-

tcoa mááku, a táá q'ano, ³a táá ncàmku, a táá qgóóa mááku, a c'amku di, a káá qgóóse, a cg'ǎè tcáo, a táá qǎèan ncàm, ⁴a kàaku di, a tchòà úú tama, a bóòsean ka cg'oè cgaèè, a Nqari ba ne gha ncàm x'aè ka kǎrean ncàm. ⁵Nqari-tcáoá ne hãa dis bóòse-q'oo sa ne úúa hãa, igabaga ne gha gan di qarian xoase. Táá tchòà úú cgoa ne guu. ⁶Gane xg'aeku koe xu c'èe xu hàna hãa, khòè ne ko tc'irì-tc'irì a gane di x'áéan koe tcàà xu, a kg'amka zi khòè zi di tc'èean cgoa qgóé xu, cg'ǎè cauan ka cg'oè cgaèèa zi, a wèè tc'èean cg'ǎè ka qgóó qarièa hãa zi; ⁷wèè x'aèan ncèe kaga ko xгаа-xgaase, igabaga kgoana naka tseeguan bóòda q'ǎa tama zi. ⁸Khòè ne ncèe ne ko tseeguan ntcoe, Janesea tsara Jamberesea tsara kò ma Moshe ba ma ntcoea khamaga ma. X'óó-x'oo tc'èèa ne khòè ne e, dtcòmān koe cg'ǎa-cg'ana ne. ⁹Igabaga ne cuiskaga nqúú ka qòòda hãa tite. Gane di káá tc'èe ne gha wèém khòèm koe q'anose bóòse khama, *Janesea tsara Jamberesea* tsara ka i kò ma ii khamaga ma.

Còo di x'áè-kg'áma ne

¹⁰Igabaga méé tsi tsáá wèés gúús ēer ko xгаа-xгаа sa kúru: kg'òè-kg'áma te hēé, bīrīsea ra hãa sa hēé, tiri dtcòmān hēé, tiri qád tcáoan hēé, tiri ncàmkuan hēé, qád x'aèan qgóóse a tsééan hēéthéé e. ¹¹*Q'ana tsi hãa* qóm cgoa qgóókuan tiri ka, naka wèè xgàrasean ncèe Antioke koe hēé, Ikonio koe hēé, naka Lusetera koe hēéthéé kúrúse cgae tea hãa ka. Qóm cgoa qgóókuan ncèe koer kò qád tcáoise hãa, igabagam kò X'aiga ba ēe zi gúú zi wèé zi koe kgoara te. ¹²Tseegukaga, wèè ne khòè ne ēe Jeso Krestem koe Nqari-tcáoá hãase kg'òè kg'oana ne gha c'èe ne ka xgàràè. ¹³Ne gha cg'ǎè tc'èe ne hēé naka khòèan ko kàa ne hēéthéé gane di cg'ǎè cauan ka càuse cgaèè. Khòèan ne ko qàe-qae, a ne a ko théé qàe-qaeè khama. ¹⁴Igabaga méé tsi tsáá ēe tsi xгаа-xgaasea hãa, a kaisase dtcòmā hãa zi koe hãa, dínn koe tsi xгаа-xgaase zia hãa sa tsi q'ana hãa ke. ¹⁵Cg'ǎré-q'ooa tsi koe tsi kò guu a tshoa-tshoa a ma tcom-tcomsa zi Tcgāya zi *Nqarim di zi* ma q'ana hãa khama, ncèe ko kgoana a qǎè tc'èean q'ǎa di màà tsi zi, Jeso Krestem koe dtcòmā a kgoaraèan di i. ¹⁶Wèés Tcgāya sa Nqarim koe guua hãa, a xгаа-xgaan hēé, naka dqàekuan hēé, naka tchàno-tchanokuan hēé, naka tchànoan ka xгаа-xgaan hēéthéé di tsééan úú; ¹⁷nxāasegam gha Nqarim dim khòè ba tc'àòda hãa xгаа-xgaasean úú, a gha wèés tséés qǎè sa kg'ónòsea máána hãa ka.

4 ¹Jeso Krestem ko kháóa hàà qhúú a X'aigam khama ma tc'ǎà-cookg'ai nem gha kg'òèa ne hēé naka x'ooa ne hēéthéé bóò q'oo a xgàra. Nqari ba hēé naka Jeso Kreste ba hēéthéé tsara cookg'ai koer ko ncèem x'áè ba máa tsi: ²Nqarim dim kg'ui ba méé tsi xгаа-xгаа, naka tsia qgóóa qari me, x'aè zia ga qǎè zia kana zia ga x'aè zi tshúú zi i igaba, naka khòè ne tchàno-tchano, naka *qaase i ko koe* dqàè ne, naka korè ne. Wèè x'aè ka méé tsi qád tcáoan cgoa xгаа-xгаа ne. ³X'aè ba gha hàà, khòè ne cuiskaga qǎè xгаа-xgaan

komsana tite ba, igaba ne gha gane ko t'ěe zi xùriate, a ne a gha kái xgaa-xgaa-kg'aoan qaara mááse, ncēe gha ěe ne gane kóm kg'oana hãa sa bíri ne e. ⁴Tseeguan ne gha táá komsana, a gha huwan koe tòose. ⁵Igaba méé tsi tsáá wèes téé-q'oos koe qgóóse, naka tsia xháé zi koe qarika téé, naka tséé-kg'aom qãe tchòan di ba kúrú, naka tsaris tséés Nqarim di sa qãese kúrú.

Paulom dis téé-q'oo sa (4:6-22)

⁶X'aè ba hààraa kg'òèa te ko kg'áàèkos dàda-máákus khama ma ntcãè ba, me ncēes kg'òès koer gha guu a xgoaba dim x'aè ba tíi koe hààraa. ⁷Qães ncõ sar x'àà hãa, a qàrò sa xg'ara-xg'ara hãa, a ra a dtcòm sa qgóóa qaria hãa. ⁸Ncēe koe guus kar tààa ra hãa dis cába sa tòóa mááèa, tchànos kg'òè sar kg'òèa hãa khama. X'aigam tchànoan dim Xgàra-kg'ao ba gha **Jesom ko hààm** cámi ka máa te si; igabagam tíi cúí ra máa sia hãa tite, a gha wèe ne ěe qhúim gha ka hãa a ko ncàmkuwan cgoa qaa Me ne thée máa si.

⁹⁻¹⁰Demase ba aagu tea, ncēm nqóóm **di kqrea nem** ncàma hãa khama, a ba a Tesalonika koe qòda. Me Keresekene ba Galatia koe qòda, me Tito ba Dalemata koe qòda, ke méé tsi qarika kúrú naka qháese hàà cgae te. ¹¹Me Lukam cúí ba tíi cgoa hãa. Mareko ba méé tsi qaa naka hàà cgoa, tiris tséés koem hùian úúa hãa ke. ¹²Tigiko bar Efeso koe tsééa úúa. ¹³Hàà tsi kòo ne, Teroa koer Karepom koe qaùà hãam qgáim cgoa hàà, Tcgáya zi hēéthēe e, kái-kg'aise khòo cgoa kúrúèa hãa zi.

¹⁴Alekesanterem qano tséé-kg'ao ba ěem kúrú cgae tea hãa cg'ãèan ka kaisase thòd-xamkagu tea. Kúrúba ba zi tséé zi domkam gha X'aiga ba xgàra me. ¹⁵Tsáá igaba méé tsi thée q'ãa mea hãa, kaisasem ko gaxae ko kg'ui gúuan ncoe ke.

¹⁶Tc'ãà dim cámi kg'uiar ko máásem ka i kò táá cúí khòe ga tcãà dòm q'oo te, igaba ne kò wèea ne ga aagu te. Nqari ba méém táá chíbi bóo ne guu. ¹⁷Igabagam kò Nqari ba téé dxùukg'ai te, a qarian máa te, nxãasegam gha Gam dim kg'ui ba tíi koe guu a qãese nxàèe ka, táá zi qhàò zi di ne wèe ne gha qãese kóm me ka. Ra kò gàman kg'ám-q'oo koe kgoaraè. ¹⁸Me gha X'aiga ba wèe zi tséé zi cg'ãè zi koe kgoara te, a gha kgoarasease nqarikg'ai di x'ai'an gam di koe úú te. Chòò tamase méém dqòmè. Amen.

¹⁹Tsgámkagu Perisila khara Akila khara, naka Onesiforom dis x'áé-q'oos di ne hēéthēe e. ²⁰Eraseto ba kò Korinta koe qaù, ra kò Terofimo ba Mileto koe qaù, tsàam kò ko khama. ²¹Kúrú méé tsi qarika naka ncēe ko hààs saos cookg'ai koe hàà.

Ebolo ba hēe, naka Putenese ba hēe, Lino ba hēe, Kelaudia sa hēe, naka tsáá qōe ga xu wèe xu hēéthēea ko tsgám tsi.

²²X'aiga ba méém tsarim t'ěem cgoa hãa. Cgòmkuwan méé i gatu cgoa hãa.